

Sygn. akt VII U 4604/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan - Karasińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 13 stycznia 2020 r. w Warszawie

sprawy B. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania B. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

z dnia 3 października 2019 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

SSO Monika Roslan-Karasińska

UZASADNIENIE

W dniu 29 października 2019r. B. S. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. z dnia 3 października 2019r., znak: (...) odmawiającej przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, złożonej w związku z wydaniem przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 6 marca 2019r.

Odwołująca, w uzasadnieniu wskazywała, iż informację o tym, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego dotyczy jej osoby i że może wnieść o przeliczenie wysokości jej emerytury podjęła w dniu 26 września 2019 r. podczas rozmowy z M. M.. Niezwłocznie po otrzymaniu tej informacji w dniu 27 września 2019 r. udała się do Inspektoratu ZUS w O., gdzie otrzymała informację, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego został opublikowany w dniu 21 marca 2019 r., a tym samym termin do nałożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury upłynął w dniu 23 kwietnia 2019 r. Wskazała, że została poinformowana o możliwości złożenia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, ale nie została pouczona, iż powinna uprawdopodobnić z jakiej przyczyny uchybiła terminowi do wniesienia skargi o wznowienie postępowania (odwołanie z dnia 29 października 2019r., k. 3-5 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 13 listopada 2019r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Uzasadniając swe stanowisko organ rentowy wskazał, że w dniu odmówił ubezpieczonej przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania wskazując, iż skargę o wznowienie postępowania należy wnieść w terminie 1 miesiąca od dnia wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego tj. do dnia 21 kwietnia 2019r. Mając na uwadze, że 21 i 22 kwietnia 2019r. przypadają w dni świąteczne ustawowo wolne od pracy, termin na wniesienie skargi

o wznowienie postępowania upływał z dniem 23 kwietnia 2019r. Odwołująca skargę wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu złożyła 27 września 2019r. i nie uprawdopodobniła, że uchybienie terminu nastąpiło bez jej winy (odpowiedź na odwołanie z dnia 13 listopada 2019r., k. 13-13v. a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

B. S., urodzona w dniu (...), ma przyznane prawo do wcześniejszej emerytury decyzją z dnia 25 sierpnia 2008r. W dniu 9 września 2013r. ubezpieczona złożyła w ZUS Inspektorat w O. wniosek o emeryturę w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Po rozpoznaniu wniosku organ rentowy decyzją z dnia 11 października 2013r., znak: E/10/045037146, przyznał odwołującej prawo do emerytury powszechnej od dnia 10 października 2013r., tj. od daty osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość emerytury, obliczonej zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej, wyniosła 1879,83 zł. Organ rentowy wskazał, że jest ona świadczeniem mniej korzystnym i nadal będzie wypłacana emerytura ustalona według dotychczasowych zasad (wniosek o emeryturę z 9 września 2013r., k. 1 a.r., decyzja ZUS z 11 października 2013r., k. 15 a.r.).

W dniu 6 marca 2019r. Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok w sprawie o sygn.

P 20/16, w którym orzekł o niezgodności z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2019r. poz. 39 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...)r. kobiet, które przed dniem 1 stycznia 2013r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy. Powyższe orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego zostało opublikowane w dniu 21 marca 2019r. (okoliczność bezsporna).

Ubezpieczona o wyroku Trybunału Konstytucyjnego powzięła wiadomość w trakcie rozmowy z M. M. w dniu 26 września 2019 r. Ubezpieczona skargę o wznowienie wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu złożyła w dniu 27 września 2019r. (skarga o wznowienie wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu, k. 193-195a.r.)

Po rozpoznaniu powyższego wniosku ZUS (...) Oddział w W. wydał w dniu 3 października 2019r. decyzję (znak: (...)), w której odmówił przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019r. wszedł w życie 21 marca 2019r. Zgodnie z art. 145a § 2 k.p.a. odwołująca mogła wnieść skargę o wznowienie postępowania w terminie do 23 kwietnia 2019r., uwzględniając dni wolne od pracy (Święta Wielkanocne). Jednocześnie organ rentowy podkreślił, że B. S. nie uprawdopodobniła we wniosku, że uchybienie powyższemu terminowi nastąpiło bez jej winy, wobec czego odmówiono jego przywrócenia (decyzja ZUS z 3 października 2019r., k. 201 a.r.).

Powyższy stan faktyczny, który nie był sporny między stronami, Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego, których wiarygodność nie budziła wątpliwości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało oddaleniu.

Spór w przedmiotowej sprawie koncentrował się wokół tego, czy w przypadku B. S. zachodzą podstawy do przywrócenia terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania w związku z wydaniem przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 6 marca 2019r., sygn. akt P 20/16. We wskazanym orzeczeniu TK orzekł o niezgodności z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2019r. poz. 39 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...)r. kobiet, które przed dniem 1 stycznia 2013r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy. Jego publikacja w Dzienniku Ustaw nastąpiła w dniu 21 marca 2019r.

Zgodnie z art. 145a § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2018r. poz. 2096 – dalej jako „k.p.a.”) można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał

Konstytucyjny orzecł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja. Art. 145a § 2 k.p.a. wskazuje, że w sytuacji określonej w art. 145a § 1 k.p.a. skargę o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. To oznacza, że skoro wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019r. został opublikowany w Dzienniku Ustaw w dniu 21 marca 2019r., to miesięczny termin do złożenia skargi o wznowienie postępowania administracyjnego przed ZUS upłynął w dniu 21 kwietnia 2019r. Dni 21 i 22 kwietnia 2019r. (kolejno niedziela i poniedziałek) przypadły jednak na pierwszy i drugi dzień Świąt Wielkiej Nocy, które są ustawowo wolne od pracy. Podzielić należy zatem stanowisko organu rentowego, że zgodnie z art. 57 § 3 i 4 k.p.a. termin do złożenia wniosku o wznowienie postępowania upływał w dniu roboczym następującym po dniu wolnym od pracy, a więc 23 kwietnia 2019r. (wtorek). Odwołująca natomiast wniosła skargę o wznowienie postępowania dopiero w dniu 27 września 2019r., a więc z przekroczeniem terminu przewidzianego na jej złożenie.

Wymieniony termin jest terminem o charakterze procesowym, wobec czego ma do niego zastosowanie instytucja przywrócenia terminu (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G. z dnia 24 listopada 2010r., sygn. akt II SA/Go 710/10, LEX 753130). W przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego jest ona uregulowana w art. 58 § 1 i 2, który stanowi, że w razie uchybienia terminu należy przywrócić termin na prośbę zainteresowanego, jeżeli uprawdopodobni, że uchybienie nastąpiło bez jego winy. Prośbę o przywrócenie terminu należy wnieść w ciągu siedmiu dni od dnia ustania przyczyny uchybienia terminu. Jednocześnie z wniesieniem prośby należy dopełnić czynności, dla której określony był termin.

Wraz ze skargą o wznowienie postępowania odwołująca w dniu 27 września 2019r. złożyła w ZUS wniosek o przywrócenie terminu do złożenia przedmiotowej skargi, bez podania przyczyny, zatem organ rentowy uznał, że odwołująca nie uprawdopodobniła braku winy w niezachowaniu terminu.

Odwołując się od decyzji B. S. wskazywała na okoliczności, które w jej ocenie miały uprawdopodobnić brak winy w uchybieniu terminowi. Stanowisko odwołującej koncentrowało się przede wszystkim na stwierdzeniu, że informację o tym, iż Wyrok Trybunału dotyczy mojej osoby i mogę wnioskować o przeliczenie wysokości emerytury podjęła w dniu 26 września 2019 r. podczas rozmowy z M. M.. Niezwłocznie po uzyskaniu tej informacji w dniu 27 września 2019 r. udała się do Inspektoratu ZUS w O., gdzie otrzymała informację, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego został opublikowany w dniu 21 marca 2019 r., a tym samym termin do nałożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury upłynął w dniu 23 kwietnia 2019 r. Wskazała, że została poinformowana o możliwości złożenia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, ale nie została pouczone, iż powinna uprawdopodobnić z jakiej przyczyny uchybiła terminowi do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Skarżąca uzasadniając brak winy powoływała się na orzeczenie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 28 lipca 2014 r. (...), w którym Naczelny Sąd Administracyjny przywrócił termin osobie, która nie ma wiedzy prawniczej ani dostępu do prawniczej literatury.

W ocenie Sądu powołane przez odwołującą okoliczności nie mogły stanowić potwierdzenia czy uprawdopodobnienia, że do uchybienia terminowi doszło bez winy odwołującej. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że kryterium braku winy jako przesłanka zasadności wniosku o przywrócenie terminu w rozumieniu art. 58 § 1 k.p.a. wiąże się z obowiązkiem strony zachowania szczególnej staranności przy dokonywaniu czynności procesowej. Przywrócenie terminu może mieć miejsce, gdy uchybienie terminowi nastąpiło wskutek przeszkody, której strona nie mogła usunąć, nawet przy użyciu największego w danych warunkach wysiłku. Oznacza to, że przywrócenie uchybionego terminu uzasadniają wyłącznie takie obiektywne, występujące bez woli strony, okoliczności i zdarzenia, które mimo dołożenia odpowiedniej staranności w prowadzeniu własnych spraw udaremniły dokonanie czynności we właściwym czasie. Można więc termin przywrócić, gdy strona w sposób przekonujący zaprezentowaną argumentacją uprawdopodobni brak swojej winy, a przy tym wskaże, że niezależna od niej przyczyna istniała przez cały czas, aż do wniesienia wniosku o przywrócenie terminu. W orzecznictwie podkreśla się także, że jako kryterium przy ocenie winy w uchybieniu terminu procesowego należy przyjąć obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od strony dbającej należyście o swoje interesy, a contrario zatem, przywrócenie terminu nie jest dopuszczalne, gdy strona dopuściła się choćby lekkiego niedbalstwa (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 9 października

2019r., I OSK 401/18). W kontekście powyższego sama okoliczność braku wiedzy o wydaniu wyroku przez Trybunał Konstytucyjny co do zasady nie może zostać uznana za przesłankę uzasadniającą przywrócenie terminu, ponieważ orzeczenia Trybunału, jako akty powszechnie obowiązujące, podlegają niezwłocznemu i obowiązkowemu ogłoszeniu w dzienniku urzędowym. Publikacja w dzienniku urzędowym stanowi główną i nadrzędną formę ogłoszenia aktów normatywnych i orzeczeń, a przez to również ich upublicznienia, w celu stworzenie możliwości zapoznania się z treścią danego aktu lub orzeczenia przez ogół społeczeństwa. Tym samym publikacja orzeczenia w dzienniku urzędowym stwarza domniemanie powszechnej znajomości prawa. Nie wyklucza to potencjalnych sytuacji, kiedy strona z przyczyn obiektywnych nie miała możliwości uzyskania wiedzy co do faktu wydania i wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (por. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 stycznia 2017r., (...); z dnia 31 maja 2017r., (...)).

W świetle zaprezentowanych poglądów judykatury, w przypadku powoływania się na brak wiedzy o wyroku Trybunału Konstytucyjnego, uprawdopodobnienie braku winy w uchybieniu terminu do złożenia skargi ulega pewnej modyfikacji, polegającej na konieczności podniesienia takich okoliczności, które obiektywnie uzasadniałyby brak możliwości dowiedzenia się przez stronę o wejściu w życie takiego orzeczenia. W ocenie Sądu, w przypadku odwołującej takie okoliczności nie zachodziły.

Sąd Okręgowy zważył, że przedmiotowy wyrok Trybunału został nie tylko ogłoszony w dniu 6 marca 2019r., lecz również opublikowany w Dzienniku Ustaw RP w dniu 21 marca 2019r. Poza tym informacje o wydaniu przez Trybunał Konstytucyjny ww. wyroku były rozpowszechniane za pomocą różnych środków medialnych, w tym w telewizji, w prasie oraz na portalach internetowych. Odwołująca mogła zatem, o ile dołożyłaby staranności, dowiedzieć się, że TK w dniu 6 marca 2019r. wydał orzeczenie stwierdzające niezgodność z Konstytucją RP przepisu dotyczącego kobiet urodzonych w (...).r., tym bardziej, że nie wykracza poza zakres dbania o własny interes poszukiwanie informacji istotnych dla własnej sytuacji prawnej, w tym też dotyczących potencjalnej zmiany stanu prawnego na skutek zmiany przepisów lub związanych z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 31 sierpnia 2017r., III AUa 109/16).

W opisanych okolicznościach Sąd Okręgowy ocenił zatem, że zaskarżona decyzja organu rentowego odpowiada prawu. Odwołanie podlegało więc oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć(...)

KM